

ZAŠTITA KOLEKTIVNIH INTERESA POTROŠAČA

THE PROTECTION OF THE COLLECTIVE
INTERESTS OF CONSUMERS

**Međunarodna naučna konferencija
održana 24. oktobra 2020. godine u Beogradu**

International Scientific Conference
held on October 24, 2020 in Belgrade

Zbornik radova / Proceedings

Pravni fakultet Univerziteta Union u Beogradu

ZAŠTITA KOLEKTIVNIH INTERESA POTROŠAČA

Međunarodna naučna konferencija
održana 24. oktobra 2020. godine u Beogradu

.....

The Protection of the Collective Interests of Consumers

International Scientific Conference
held on October 24, 2020 in Belgrade

Zbornik radova / Proceedings

Urednik / Editor

Prof. dr Katarina Ivančević

Beograd, 2021

ZAŠTITA KOLEKTIVNIH INTERESA POTROŠAČA
Međunarodna naučna konferencija
održana 24. oktobra 2020. godine u Beogradu
– Zbornik radova –

THE PROTECTION OF THE COLLECTIVE INTERESTS OF CONSUMERS
International Scientific Conference
held on October 24, 2020 in Belgrade
– Proceedings –

Izdavač / Publisher

Pravni fakultet Univerziteta Union u Beogradu

Za izdavača / For the Publisher

Prof. dr Nebojša Šarkić

Urednik / Editor

Prof. dr Katarina Ivančević

Tehnički urednik / Technical Editor

Doc. dr Slobodan Vukadinović

Recenzenti / Reviewers

Prof. dr Tatjana Jovanić

Prof. dr Mateja Đurović

Prof. dr Katarina Ivančević

Naučni odbor / Scientific Board

Prof. dr Maja Bukovac Puvača, Faculty of Law, University of Rijeka, Croatia

Prof. dr Aleš Galič, Faculty of Law, University of Ljubljana, Slovenia

Prof. dr Tatjana Jovanić, Faculty of Law, University of Belgrade, Serbia

Prof. dr Nataša Mrvić Petrović, Institute of Comparative Law, Belgrade, Serbia

Prof. dr Tibor Tajti, Central European University, Budapest, Vienna, Austria

Prof. dr Meliha Powlakić, Faculty of Law, University of Sarajevo, Bosnia i Hercegovina

Ass. Prof. Nikola Dožić, Faculty of Law, University of Podgorica, Montenegro

Organizacioni odbor / Organizing Committee

Prof. dr Katarina Ivančević

Doc. dr Slobodan Vukadinović

Dr Katarina Jovičić

Radni jezici Konferencije – srpski i engleski / Official languages – Serbian and English

Konferencija je organizovana u okviru realizacije naučnog projekta

Pravnog fakulteta Univerziteta Union u Beogradu

Zaštita kolektivnih interesa potrošača u srpskom i uporednom pravu

Sva prava zadržana. Nijedan deo ove knjige ne može biti reprodukovana, presnimavana ili prenošena bilo kojim sredstvom – elektronskim, mehaničkim, kopiranjem, snimanjem ili na bilo koji drugi način bez prethodne saglasnosti autora i izdavača.

SADRŽAJ / CONTENTS

Reč urednice / Editor's Word	9
------------------------------------	---

I panel: UVODNE TEME

Panel I: INTRODUCTORY TOPICS

<i>Maja Bukovac Puvača</i> Odgovornost na temelju krivnje i objektivna odgovornost za štetu u odštetnom pravu EU	13
<i>Maja Bukovac Puvača</i> Fault Liability and Strict Liability in European Tort Law	26
<i>Jelena Simić</i> Pacijenti kao potrošači – šta smo naučili iz slučaja <i>Colin Gee and Others v. Depuy International Limited</i>	27
<i>Jelena Simić</i> Patients as Consumers – What We Learned from <i>Colin Gee and Others v. Depuy International Limited Case</i>	45
<i>Tibor Tajti (Thaythy)</i> Multi-level Marketing and Pyramid Schemes	46
<i>Tibor Tajti (Thaythy)</i> Mrežni marketing i piramidalne šeme	64
<i>Branko Morait</i> Materijalnopravne i procesnopravne komponente definisanja prava potrošača u Bosni i Hercegovini	67
<i>Branko Morait</i> The Substantive and Procedural Legal Components of Defining Consumer Rights in Bosnia and Herzegovina	84

Bojan Božović

Zaštita potrošača u ugovorima zaključenim van poslovnih prostorija i ugovorima zaključenim na daljinu u savremenom međunarodnom privatnom pravu Crne Gore 85

Bojan Božović

Consumer Protection Concluding Off-premises and Distance Contracts in Contemporary Montenegrin Private International Law. 98

II panel: UPRAVNI POSTUPAK, INSPEKCIJSKI NADZOR I PREKRŠAJNI POSTUPAK

Panel II: ADMINISTRATIVE PROCEDURE, INSPECTION AND MISDEMEANOR PROCEDURE

Jelena Jerinić

Posebности upravnog postupka za zaštitu kolektivnog interesa potrošača ... 101

Jelena Jerinić

Specificities of Serbian Administrative Procedure for Protection of Consumer's Collective Interest. 122

Stevan Lilić i Katarina Toskić

Inspeksijski nadzor i kolektivna zaštita potrošača u upravnom postupku: studija primera na slučaju *Supernova* 123

Stevan Lilić and Katarina Toskić

Inspection Supervision and Collective Consumer Protection in Administrative Procedure – The *Supernova* Case Study 141

Nataša Mrvić Petrović i Slađana Jovanović

Prekršajnoppravna zaštita potrošača 142

Nataša Mrvić Petrović and Slađana Jovanović

Misdemeanor Law Protection of Consumers. 157

III panel: KOLEKTIVNI ZAHTEVI I KOLEKTIVNE TUŽBE

Panel III: COLLECTIVE REDRESS

Mateja Đurović and Eleni Kaprou

Collective Redress as an Ideal Model of Consumer Redress in the European Union? 161

Mateja Đurović i Eleni Kaprou

Kolektivna zaštita kao idealan model zaštite potrošača u Evropskoj uniji? 177

<i>Nikola Dožić</i>	
Kolektivna zaštita potrošača u Crnoj Gori – <i>de lege lata</i> i <i>de lege ferenda</i>	178
<i>Nikola Dožić</i>	
Collective Redress in Consumer Protection in Montenegro – <i>de lege lata</i> and <i>de lege ferenda</i>	192
<i>Selma Mezetović Međić</i>	
Aktivna legitimacija u postupcima kolektivne zaštite – ima li mjesta za advokate?	193
<i>Selma Mezetović Međić</i>	
Legal Standing in Collective Redress Proceedings – Is there Room for Private Attorneys?	211
<i>Katarina Jovičić</i>	
Afera <i>Dieslegate</i> i njen uticaj na kolektivnu zaštitu potrošača u Nemačkoj i Evropskoj uniji	212
<i>Katarina Jovičić</i>	
The <i>Dieslegate</i> Scandal and Its Impact on Collective Protection of Consumers in Germany and the European Union	224
<i>Slobodan Vukadinović</i>	
Mehanizmi kolektivne zaštite potrošača od nepravičnih ugovornih odredaba	226
<i>Slobodan Vukadinović</i>	
Mechanisms of Collective Consumer Protection against Unfair Contract Terms	258

IV panel: VANSUDSKI I SUDSKI POSTUPAK

Panel IV: OUT-OF-COURT AND COURT PROCEDURE

<i>Maja Stanivuković</i>	
Više istovrsnih tužbenih zahteva u međunarodnoj arbitraži i značaj ove pojave za potrošačke sporove	261
<i>Maja Stanivuković</i>	
Collective Redress in International Arbitration and Its Relevance for Consumer Disputes	286

<i>Borko Mihajlović</i>	
Zaštita kolektivnih interesa potrošača kroz oblike alternativnog rešavanja sporova	287
<i>Borko Mihajlović</i>	
Protection of the Collective Interests of Consumers through the Forms of Alternative Dispute Resolution (ADR)	311
<i>Gabrijela Mihelčić</i>	
Odabrana pitanja iz prakse Suda Europske unije o europskom ovršnom naslovu	312
<i>Gabrijela Mihelčić</i>	
Case law of the Court of Justice of the European Union on the European Enforcement Order – Selected Issues	326
<i>Aleksa Radonjić</i>	
Sudska zaštita kolektivnih interesa potrošača u Evropi. Pouke za pravo Srbije	327
<i>Aleksa Radonjić</i>	
Judicial Protection of Collective Consumer Interests in Europe. Lessons for Serbian Law	344

V panel: FINANSIJSKE USLUGE

Panel V: FINANCIAL SERVICES

<i>Williams C. Thome</i>	
Rethinking the Effectiveness of Consumer Protection Policies and Measures in the Financial Marketplace	347
<i>Williams C. Thome</i>	
Preispitivanje efikasnosti politika i mera zaštite potrošača na finansijskom tržištu	372
<i>Virág Blazsek</i>	
Financial Consumer Protection in the U.S. and the E.U. A Preventive Building Block of Banking Bailout Law	374
<i>Virág Blazsek</i>	
Zaštita korisnika finansijskih usluga u SAD i EU. Preventivno izgrađen sistem propisa o sanaciji banaka korišćenjem budžetskih sredstava	395

<i>Tatjana Jovanić</i>	
Kriptovalute kao novi izazov zaštite potrošača.	396
<i>Tatjana Jovanić</i>	
Cryptocurrencies as a New Challenge to Consumer Protection.	427
<i>Ágnes Horváth</i>	
Protection of Consumers Provided in the Proposal for a Regulation of Markets in Crypto-assets.	428
<i>Ágnes Horváth</i>	
Zaštita potrošača predviđena predlogom propisa za uređenje tržišta kriptoimovine.	454
<i>Esther Angonemi Ebimoghan</i>	
Financial Inclusion through Innovations – Improving Consumer Protection in Digital Financial Services.	456
<i>Esther Angonemi Ebimoghan</i>	
Finansijska uključenost kroz inovacije – poboljšanje zaštite potrošača u digitalnim finansijskim uslugama.	478
<i>Katarina Ivančević</i>	
Zaštita potrošača korisnika usluge osiguranja od nepravilnih ugovornih odredaba.	479
<i>Katarina Ivančević</i>	
Consumer Protection of Insurance Services User against Unfair Contract Terms.	502

Lektor i korektor
Svetlana Stojković

Dizajn korice
Ivana Zoranović

Grafički dizajn
Irena Đaković

Priprema i štampa
Dosije studio, Beograd

Tiraž
150

ISBN 978-86-7952-050-0

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

366.542/.543(497.11)(082)

346.548(497.11)(082)

МЕЂУНАРОДНА научна конференција Заштита колективних
интереса потрошача (2020 ; Београд)

Zbornik radova / Међународна научна конференција Заштита
колективних интереса потрошача одржана 24. октобра 2020. године у
Београду = Proceedings / International scientific conference The
protection of the collective interests of consumers held on october 24,
2020 in Belgrade ; [organizovao] Pravni fakultet Univerziteta Union
[u u saradnji sa Institutom za uporedno pravo] ; urednik, editor
Katarina Ivančević. – Београд : Pravni fakultet Univerziteta Union,
2021 (Београд : Dosije studio). – 502 str. ; 24 cm

„Ova konferencija je organizovana kao jedan od ishoda Internog
naucnog projekta Zastita kolektivnih interesa potrosaca u srpskom i
uporednom pravu, koji je realizovan u toku 2020. godine na Pravnom
fakultetu Univerziteta Union u Beogradu.“. – Tiraž 150. – Reč
urednice: str. 9–10. – Napomene i bibliografske reference uz tekst. –
Bibliografija uz svaki rad. – Summaries.

ISBN 978-86-7952-050-0

а) Потрошачи – Правна заштита – Србија – Зборници

COBISS.SR-ID 36206857

ISBN 978-86-7952-050-0

